10/04/2020

Η Πύλη στο Φανάρι που παραμένει κλειστή εδώ και 199 χρόνια- Το σημείο μαρτυρίου του Πατριάρχη της Επανάστασης

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Όποιος θέλει να εισέλθει στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, στο χώρο όπου τους τελευταίους αιώνες εδρεύει η πρωτόθρονη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως, γίνεται μάρτυρας ενός συνεχούς βουβού θρήνου,αλλά και τιμής σε έναν άνθρωπο που προτίμησε τη θυσία.

Κάθε χρόνο, στις 10 Απριλίου, ο Οικουμενικός Πατριάρχης ανάβει ένα κερί και προσεύχεται.

Ήταν 10 Απριλίου του 1821, όταν μπροστά από αυτή την κλειστή πύλη στρατιώτες των Οθωμανών κρέμασαν ένα χοντρό σχοινί με μια θηλιά. Στόχος τους, ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε’, τον οποίον κρέμασαν και άφησαν εκεί για παραδειγματισμό, για τρία μερόνυχτα. **Και η Πύλη παραμένει κλειστή να μαρτυρά την θυσία.**

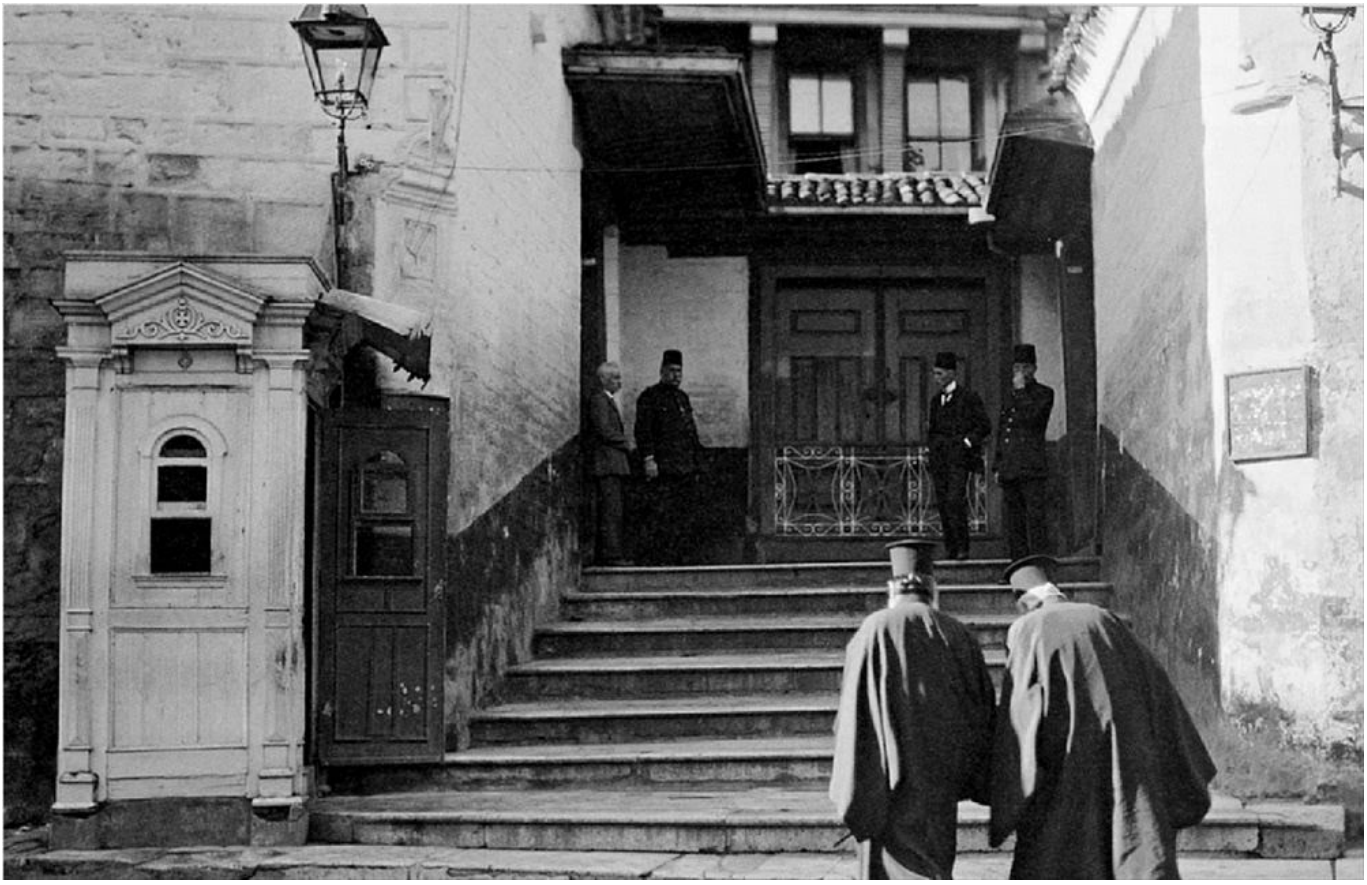

Ο Εθνομάρτυρας Πατριάρχης Γρηγόριος, δεν δέχτηκε να εγκαταλείψει την Κωνσταντινούπολη παρά τις πιέσεις, αλλά και τις απειλές που δεχόταν. Μάλιστα, ο Υψηλάντης είχε στείλει πλοίο για να τον μεταφέρει μακριά από τον Σουλτάνο.

Ωστόσο, σύμφωνα με τον πανηγυρικό που εκφώνησε για τον Πατριάρχη το 1853 ο Γεώργιος Τερτσέτης, όπως αυτός μεταφέρεται από τον ανιψιό του Πατριάρχη, ο Γρηγόριος Ε’ απέρριψε προτάσεις υπαλλήλων ξένων πρεσβειών να εγκαταλείψει την Κωνσταντινούπολη λέγοντας: «Μη με προτρέπετε εις φυγήν, μάχαιρα θα διέλθη τας ρύμας της Κωνσταντινουπόλεως και των λοιπών πόλεων των χριστιανικών επαρχιών. Υμείς επιθυμείται, εγώ μετημφιεσμένος να καταφύγω…ουχί! Εγώ δια τούτω είμαι πατριάρχης, όπως σώσω το έθνος μου…ο θάνατός μου ίσως επιφέρει μεγαλυτέραν οφέλειαν από την ζωή μου…Ναι, ας μη γίνω χλεύασμα των ζώντων. Δε θα ανεχτώ ώστε εις τα οδούς της Οδησσού, της Κέρκυρας και της Αγκώνος, διερχόμενον εν μέσω των αγύιων, να με δακτυλοδεικτούσι λέγοντες, Ιδού έρχεται ο φονεύς πατριάρχης».

Η αγιοκατάταξη του έγινε στις 10 Απριλίου 1921. Η Λάρνακα με τα λείψανα του Εθνομάρτυρα βρίσκεταο στον Καθεδρικό Ναό των Αθηνών.

Ο Πατριάρχης Γρηγόριος δεν ήταν ο μόνος…

Ο Γρηγόριος Ε΄ δεν ήταν ο μόνος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως που απαγχονίστηκε. Μετά την Άλωση της Πόλης αρκετοί Οικουμενικοί Πατριάρχες που ανήλθαν στο θρόνο ήλθαν αντιμέτωποι με την Οθωμανική Διοίκηση, την «Υψηλή Πύλη». Ορισμένοι απαγχονίστηκαν, άλλους τους έπνιξαν στη θάλασσα, άλλους τους εξανάγκασαν σε παραίτηση, άλλους τους έστειλαν σε εξορία, άλλοι άφησαν την τελευταία τους πνοή στις φυλακές. Και όλα αυτά μετά από αποφάσεις της Οθωμανικής Διοίκησης.

Σύμφωνα με το Φως Φαναρίου υπάρχουν περιπτώσεις Πατριαρχών που απαγχονίστηκαν η θανατώθηκαν και δεν είναι και τόσο γνωστές στο ευρύ κοινό, χωρίς να γίνεται λόγος για τη σημαντική πλειάδα των Ιεραρχών, των ιερέων και των μοναχών που απαγχονίστηκαν ή θανατώθηκαν.

Ο πρώτος Οικουμενικός Πατριάρχης μετά την Άλωση, Γεννάδιος Σχολάριος, είναι και ο πρώτος που παραιτείται λόγω διαφωνιών με την Οθωμανική Διοίκηση.
Ιωάσαφ Ι΄ (1465-1466): Αφού τον ξύρισαν, εκθρονίστηκε με εντολή του Σουλτάνου.
Ραφαήλ Ι΄ (1475-1476): Μη δυνάμενος να πληρώσει το επιβαλλόμενο φόρο (πεσκέσι) εκθρονίστηκε, φυλακίστηκε όπου και μετά ένα χρόνο απεβίωσε.
Ραφαήλ Β΄ (1603-1607): Με εντολή του Σουλτάνου Αχμέτ Ι΄ εκθρονίστηκε και εξορίσθηκε και θανατώθηκε κατά φρικτό τρόπο.
Κύριλλος Ι΄ ο Λούκαρις: Αρκετές φορές ανήλθε και κατήλθε του θρόνου με πρώτη άνοδο το 1612. Στις 20 Ιουνίου 1638 με εντολή του Σαντραζάμη Μπαϊράμ Πασά συνελήφθη και φυλακίσθηκε σε πύργο του Βοσπόρου. Στις 27 Ιουνίου παραδίδεται σε Γενιτσάρους και εκείνοι με ένα πλοιάριο τον πνίγουν στη θάλασσα.
Κύριλλος Β΄ ο Κονταρής (1633-1639): Λόγω των αντικανονικών του ενεργειών εκθρονίζεται και κατόπιν συλλαμβάνεται από τις Οθωμανικές Αρχές, φυλακίζεται και εξορίζεται στην Καρθαγένη. Ο εκεί Οθωμανός πασάς της Τύνιδος του επέβαλε να ασπασθεί το Ισλαμισμό αλλὰ ο Κύριλλος αντιστάθηκε και για τον λόγο αυτό απαγχονίζεται στις 24 Ιουνίου 1640. Και μία εντυπωσιακή λεπτομέρεια κατά τον απαγχονισμό το σχοινί κόβεται δυο φορές και για το λόγο αυτό τον πνίγουν.
Παρθένιος Β΄ (1644-1646, 1648-1651): Με εντολή του Σουλτάνου Ιμπραχίμ εκθρονίστηκε και παραδόθηκε στους Γενιτσάρους για να τον πνίξουν. Το σκήνος του βρέθηκε στη γύρω περιοχή της νήσου Πλάτης των Πριγκηπονησίων, από Χριστιανούς οι οποίοι και το ενταφίασαν στο νησί της Χάλκης.
Παρθένιος ο Γ΄ (1656-1657): Με εντολή του Σουλτάνου μετά από φρικτά βασανιστήρια απαγχονίστηκε στην περιοχή Παρμακκαπή της Πόλης το Σάββατο του Λαζάρου και μετά από τρεις ημέρες ερρίφθη στη θάλασσα.

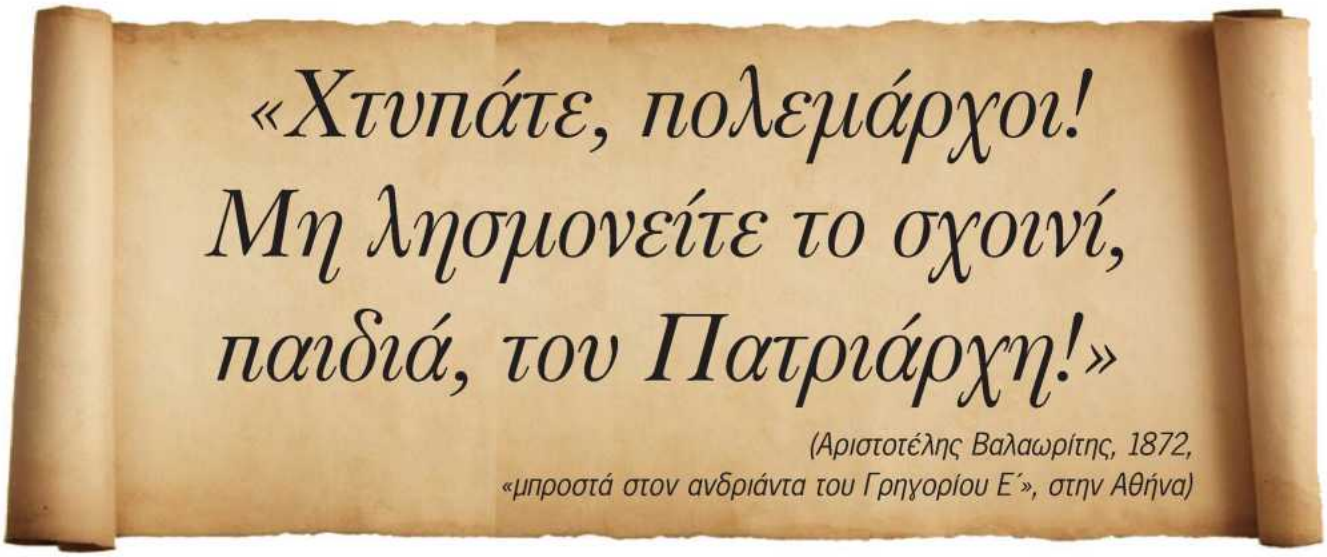

Γαβριήλ Β΄ (23/4-5/5-1657): Στον Πατριαρχικό Θρόνο παρέμεινε μόνο δώδεκα μέρες. Εκθρονίστηκε και τοποθετήθηκε στη Μητρόπολη Προύσης. Μετά από καταγγελία-συκοφαντία Εβραίων της περιοχής ότι βάπτισε ένα μουσουλμάνο Χριστιανό, ενώ στην πραγματικότητα αυτός που βαπτίστηκε ήταν Εβραίος. Ως αποτέλεσμα, τον φυλάκισαν και στη συνέχεια τον απαγχόνισαν στις 3 Δεκεμβρίου 1659.
Μελέτιος Β΄ (1768-1769): Μετα την παραίτηση του συλλαμβάνεται μαζί με άλλους τριάντα προκρίτους,κληρικούς και λαϊκούς και φυλακίζεται βασανιζόμενος φρικτά.Ενώ αθωώθηκε της κατηγορίας για συνεργασία κατά του Οθωμανικού κράτους εξορίσθηκε στη Μυτιλήνη. Εκεί υπέφερε περισσότερα από την Οθωμανική Διοίκηση εξαιτίας και του πυρπολισμού του Τσεσμέ από τους Ρώσους. Κατόπιν ζήτησε άδεια από τον Σουλτάνο να μεταβεί στην πατρίδα του την Τένεδο. Στη συνέχεια μετέβη και στην Κωνσταντινούπολη με άδεια μόνο για 61 ημέρες. Απεβίωσε στην Τένεδο το 1777 σε μεγάλη φτώχεια.

Κύριλλος Στ΄ (1813-1818): Επειδή δεν κατέστη αρεστός στο Σουλτάνο Μαχμούτ εκθρονίστηκε και εξορίσθηκε στο Άγιον Όρος. Αργότερα εγκαταστάθηκε στην Αδριανούπολη. Οκτώ μέρες μετά τον απαγχονισμό του Γρηγορίου Ε΄, στις 18 Απριλίου 1821, ο Σουλτάνος δίνει εντολή να κρεμαστεί και εκείνος στην πύλη του Μητροπολιτικού Μεγάρου. Μετά από τρεις μέρες ρίχτηκε στον ποταμό Έβρο, τα νερά του οποίου τον έβγαλαν στις ακτές του Διδυμοτείχου.
Ευγένιος Β΄ (1821-1822): Διάδοχος του απαγχονισθέντος Γρηγορίου Ε΄. Παραδόθηκε σε διαδηλωτές και σύρθηκε στους δρόμους από τα γένια και τα μαλλιά και πέθανε αργότερα από τις κακουχίες που υπέστη.

Επιμέλεια: Ναταλία Δανδόλου